

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum V. Decretalium, Per Quadraginta, Et Unum Titulos Distributum,
In quo agitur De Judicio criminali, exponendo primùm actiones in eo
judicio instituendas, & suscipiendas, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1709

Articulus II. Quotuplex sit Simonia?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73064](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73064)

litatem pensamus, non fuit magnum, ab eodem fratre tuo, Cardinali, equum unum transmitti, quem etiam jaculatori non petenti vir tantus, & tam abundans fortè donaret; verùm si *temporis necessitatem* perpendimus, non aliâ intentione constat factum fuisse, quàm ut Cardinali subveniretur in articulo prænotato.

Respondet deinde ad objectionem, quâ dicitur: *Beatus, qui excutit manus suas ab omni munere: de illis donis dictum esse, quæ accipientis animum allicere, vel pervertere solent; ac concludit: si ipsa etiam persona electi offerat ordinatori, vel consecratori suo electuarium, vel de vino, sive de aliis huiusmodi, quæ modici pretii fuerunt, & quæ voluntatem recipientis inclinare, vel movere non debeant, non tamen Ecclesia Romana interpretari consuevit, accipientem in his delinquere, vel donantem.*

343 Quæres 4. quid hîc veniat nomine *rei spiritualis*? ante resolutionem suppon. per *spirituale* hîc non intelligi idem, ac omne solum *incorporale*, sed quod est aliquo modo supernaturale, ad spiritualem salutem animarum ordinatum. Ex his quædam sunt talia formaliter, seu intrinsecè, & quoad substantiam, seu in re, ac *realiter*; alia solum *moraliter*; quædam verò solum annexivè. *Spirituale formaliter, & realiter*, est gratia sanctificans, virtutes animæ infusa, dona Spiritûs sancti, gratiæ gratis datae, ac omne demum per se conducens, prout oportet, ad beatitudinem supernaturalem: *Spirituale moraliter*, consecrationes, benedictiones Ecclesiæ &c. *Spirituale annexivè* dicitur, quod cum spirituali connectitur, sive *antecedenter*, ut jus patronatûs, quod supponitur præsentationi beneficiorum; sive *concomitanter*, ut labor in ministerio sacramentorum, in sacrificio missæ &c. sive *consequenter*, quod supponit officium spirituale. Sic Pereyra in Elucid. n. 1315.

344 Alii dicunt, per *annexa spirituali*, ea intelligi, quæ in se, & intrinsecè non sunt spiritualia, sunt tamen illis annexa, & ab illis dependent, vel antecedenter, vel concomitanter, vel consequenter; hinc volunt *antecedenter* annexa esse, quæ ad spiritualia, quibus annectuntur, præsupposita sunt. Sic vasa sacra, vestes, altaria, templa præsupponuntur ad celebrationem missæ, quæ est quid spirituale: Similiter se habent ad beneficia jus patronatûs, electiones, renuntiationes, collationes beneficiorum. Annexa
Tom. V.

consequenter, quæ conjunguntur alicui spirituali, ut effectus suæ causæ; sic beneficium, seu jus percipiendi redditus Ecclesiasticos annectitur officio ministerii spiritualis, tanquam causæ, quia beneficium datur propter officium, & huc etiam reducuntur pensiones Ecclesiasticae. Ita Azor. cit. q. 1. Suarez l. 4. c. 23. Less. l. 2. Just. c. 32. n. 3. *Concomitanter* ea, quæ nec tanquam causa, vel effectus, sed tanquam aliquid, sine quo exerceri nequit functio spiritualis, intrinsecè conjuncta sunt; ut labor corporalis, qui in celebratione missæ, & administratione sacramentorum suscipitur.

Not. autem sæpè, quod comparatione 345 unius habet se *antecedenter*, & ut causa; comparatione alterius habere se *consequenter*, & ut effectum. Sic sacramenta, *relatè ad gratiam sanctificantem*, quam causant, habent se *antecedenter*, & ut causa; *relatè ad virtutem, & potestatem Christi, quæ signa sensibilia, quibus constant sacramenta, elevaruntur ad vim practicè significandi, ac causandi gratiam*, habent se consequenter, & ut effectus. Similiter jus patronatûs *relatè ad actum præsentandi* Episcopo pro beneficio vacante, Clericum idoneum ad peragenda divina ministeria in tali Ecclesia, habet se *antecedenter*; *relatè ad potestatem Ecclesiæ*, vi cuius conceditur tale jus illi, qui fundavit aliquod beneficium, vel Ecclesiam, aut ædificavit, vel dotavit, habet se *consequenter*.

ARTICULUS II.

Quotuplex sit Simonia?

346 Canonistæ Simoniam communiter dividunt in tria membra; mentalem, conventionalem, & realem; id quod ex Theologis etiam tenet Suarez de Simonia c. 41. Lessius L. 2. c. 35. dub. 6. & alii. *Mentalis*, non est in hoc loco merum propositum internum, quò quis vult exterius simoniacè contrahere, seu externam Simoniam facere: sed est propositum internum, quò quis, cum confert alteri spirituale, intendit illum obligare ad reddendû temporale: vel e contra, quando confert temporale, intendit illum obligare ad reddendum spirituale, sine ullo pacto externo: ut si quis serviat Episcopo eâ intentione, ut in mercedem ei conferat beneficium, & tandem beneficium conferatur, nullâ tamen factâ exteriori conventione. Vocatur *mentalis*, quia licet exterium

ternum effectum habeat, *malitia* non se pro-
dit exterius, sed in mente manet.

347 *Conventionalis* dicitur illa, in qua fit
conventio, seu pactum dandi spirituale pro
temporalis, vel è converso, nondum tamen
ad executionem perducto per traditionem:
& duplex est: altera *purè conventionalis*, ut-
pote neutra ex parte executioni mandata;
altera *mixta*, quæ completa est, seu manda-
ta executioni, ex altera tantum parte: ut si
pactione iniã conferatur beneficium, alterã
parte nondum solvante pretium, vel econ-
tra. *Realis est*, quando pactio ex utrãque
parte completa est, saltem inchoatè, ut si
conferatur beneficium, & saltem pars pretii
solvatur. Unde *realis* addit traditionem rei
supra conventionem: & per hoc à conven-
tionali distinguitur.

348 Sub prædictis membris simoniam divi-
dentibus continentur simonia naturalis, *ju-
ris divini, & juris humani*; simonia *facta*, &
confidentia &c. simonia *juris naturalis*, &
divini est, quæ introducta est eo jure, ac
contingit, quando datur temporale pro spi-
rituali ex pacto, & animo commensurandi,
seu compensandi hoc per illud. Nam in
hoc propriè sita est malitia peccati, quod
simoniam dicimus. Ex quo vides, ad si-
moniam juris naturalis, & divini, necessariò
requiri, dationem pecuniæ (seu rei tempo-
ralis) procedere ex voluntate compensandi,
seu commensurandi eam cum spirituali, ac
illam tanti æstimandi. Et ideo seclusã hãc
voluntate, effi detur temporale cum obli-
gatione donandi spirituale nulla erit pro-
priè seu ex natura rei simonia. Sic Castro-
pal. p. 3. de vitiiis Religioni oppositis tr. 17.
D. 3. p. 4. n. 4. & 5.

Dixi *ex natura rei*. Nam ex jure Eccle-
siastico, *in materia beneficiorum*, quælibet
donatio cum pacto constituit simoniam.
Hinc colliges, simoniam juris tantum Eccle-
siastici eam esse, quæ à sola lege Ecclesiastica
ortum habet; hoc est, quæ solâ lege Eccle-
siasticâ, constituitur sub specie peccati simo-
niaci. Negari enim non potest, Ecclesiam
suis legibus, & præceptis constituere posse
materiam in rectitudine illius virtutis, qua-
cum habet aliquam connexionem, & simi-
litudinem; consequenter actum opposi-
tum in irrectitudine, seu deordinatione vitii
oppositi.

Nam hac ratione percussorem Cle-
rici, propter reverentiam ordinis, quo Cle-
ricus insignitus est, & pollutionem Eccle-

sia, propter sanguinis effusionem, ob reve-
rentiam debitam loco sacro, constituit *in
specie sacrilegii*: ergo etiam omnem pactionem
onerosam (quæ intervenit in permuta-
tione rei temporalis cum spirituali) consti-
tuere potuit in specie sacrilegii, propter
reverentiam debitam rebus factis ad Dei
cultum, & animæ salutem ordinatis. Cum
ergo ratio sacrilegii, seu irreverentia prohi-
bita, quam continet simonia propriè dicta,
& ex natura rei talis, consistat in hoc, quod
res spiritualis aliquo temporali appetitur,
ut dictum est n. 330. sub eadem specie sa-
crilegii, constituere potuit omnem eam
pactionem onerosam, quæ cum ista connexio-
nem, vel similitudinem habet, imò fre-
quenter ejus periculum, & rem *licet pallia-
tam*, ut simoniæ vitium evitetur, ut dicitur
c. *fin.* de Pactis.

Præter has simoniæ species, alia est si-
monia *facta*, ut exprimit Suarez mox citan-
dus; alia *confidentialis*, quam etiam vocant
simoniam confidentia, ut notat Suarez c. 43.
hæc contingit, cum quis pacificetur cum eo,
qui confert, vel procurat beneficium, eli-
gendo, præsentando, confirmando, vel aliã
ratione, & illud ipsum procuranti, vel alteri
(puta nepoti, fratri ejus) cum fructibus, vel
eorum portione cedit: ita Vallensis h. t. §.
3. n. 3. Ex quo vides, quod hæc simonia
habeat pro speciali materia renuntiationes,
de quibus egimus l. 1. tit. 9.

Hæc simonia dicitur *confidentialis*, à spe
scilicet, & fiducia, quæ illi subest ex resigna-
tione, vel cessione percipiendi commodum
temporale v. g. de fructibus beneficii resi-
gnati, vel ipsum beneficium rursus alteri
cedendi, cujus cessionis numerantur tres
modi speciales, nimirum per accessum, re-
gressum, & ingressum, de quibus egimus
cit. l. 1. tit. 9. & dicemus aliquid
infra.

Ex dictis colliges, conventionem dandi
temporale pro spirituali *solo* jure Ecclesiasti-
co prohibitam, tanquam simoniacam, esse
simoniam juris *tantum* Ecclesiastici, ubi ea
conventio non procedit ex voluntate ex-
pressa, vel tacita temporale commensuran-
di, seu compensandi cum spirituali; sic
enim jure tantum Ecclesiastico prohibetur
ex dictis. Porro *facta simonia*, ut exponit
Suarez tom. 1. de Relig. tr. 3. l. 4. c. 42. di-
citur, quando fit exterius promissio rei tem-
poralis, pro spirituali, vel spiritualis pro
temporalis, sine intentione implendi pro-
missum

missum, aut se obligandi: sive fictio detur in altero contrahentium, sive in utroque.

349 Potissima difficultas est, ut explicetur, quæ emptio, & venditio, seu permutatio rei spiritualis, cum temporali, aut vicissim sit *juris naturalis*, & divini? quæ *juris tantum Ecclesiastici*? hæc enim distinctio perquam scitu necessaria est, ut colligamus, an praxi contrariâ (quæ hodie admodum frequens est in ejusmodi temporalium exactione, occasione spiritualium, quæ dantur) ejusmodi exactiones licite fiant? nam quæ jure naturali, vel divino, etiam positivo, prohibita sunt, nullo usu humano, praxi, aut consuetudine licita fieri possunt, ut ex se patet. Simoniam, quæ committitur in permutatione rei *in se exitivè, ac naturâ suâ* spiritualis, seu supernaturalis cum temporali, esse prohibitam jure naturali, ac divino, communis tenet. Nam eo casu revera contra reverentiam rerum intrinsecè supernaturalium, fieret rei temporalis apprehensio cum illis, quæ jure naturali, ac divino repugnat, ut dictum est n. 330. His merito annumerantur omnia, quæ *naturâ suâ* ordinantur ad finem intrinsecè supernaturalem, nimirum æternam nostram beatitudinem; cujusmodi sunt sacramenta, actus per se, ac intrinsecè supernaturales, potestas conficiendi, vel ministrandi sacramenta, celebrandi missas, consecrandi, vel benedicendi &c.

350 Hinc sequitur, permutationem eorum, quæ solum extrinsecè, nimirum solius Ecclesiæ ordinatione, referuntur ad finem intrinsecè supernaturalem, esse quidem simoniam juris tantum Ecclesiastici; sed non solam. Dico *non solam*; quia quædam ex speciali etiam solius Ecclesiæ constitutione sub materia simoniæ numerantur, de quibus dicemus in seqq. Simoniam enim (quæ versatur circa præbendas, & beneficia Ecclesiastica, ex his, quæ jure humano inductæ sunt) numerat Cardenas in tr. de propositionibus prohibitis ab Innocentio XI. differt. 27. c. 1. n. 4. in fine, inter eas, quæ sunt juris divini. Ratio est, quia etsi malitia simoniæ propriè dictæ consistat in eo, quod *res spiritualis indignè comparetur temporali*, tanquam per hoc compensari posset (nam hoc innuit verbum *emptio, & venditio*, quæ important *mercis cum pretio coactionem ex pacto faciendam*) quia tamen quædam permutationes magnam vel similitudinem, vel saltem judicio Ecclesiæ periculum habent accedendi ad ejusmodi comparatio-

Tom. V.

nem indignam, ideo & illa ex eodem fine, quâ ipsa talis indigna rerum spiritualium cum temporalibus comparatio, prohibentur.

Ex hoc colliges, permutationem rei spiritualis cum temporali, quando illa in se (*naturalis*) solum extrinsecè est spiritualis, nimirum ratione conjunctionis cum spirituali, esse simoniacam non jure naturali, & divino, sed jure tantum Ecclesiastico; idem est si res taliter spiritualis non ex vero pacto, æqualitatem aliquo modo intendente commutatur pro temporali, ut docet P. Jacobus Illung Theol. pract. tr. 5. D. 3. n. 311. Talis simonia est (ut habetur in c. *si quis Episcopus* 1. q. 1. & c. *Salvator* 1. q. 3.) vendere officia, quæ pertinent ad solam temporalem ad Ecclesiam spectantium administrationem; cujusmodi sunt officium *æconomi, Sacristæ* &c. Nam hæc *in se* merè temporalia, & remotè solum, aliquo modo, spiritualia sunt, nimirum per annexionem, quatenus mediâtè ordinantur ad Dei cultum, & animæ salutem. Nam custodia sacrorum valorum, proventuum, & bonorum Ecclesiasticorum tendunt ad eum finem, quem habent vasâ sacra, & Ecclesiæ, ac eorum Ministri exinde intertenendi.

Not. autem 1. res spirituales tam *formaliter*, quàm *annexivè* dupliciter emi, & vendi posse. 1. *in concreto reduplicativè sumpto*, nimirum non tantum secundum se, sed etiam in quantum explicant, vel intrinsecam, vel extrinsecam ordinationem ad finem supernaturalem; vel *in abstracto*, in quantum explicant illam ipsam ordinationem ad talem finem. 2. *solum specificativè*, ac materialiter, nimirum rem ipsam, seu subjectum, quod sic ordinatum est ad finem intrinsecè supernaturalem.

Not. 2. ut ex venditione, vel emptione rei spiritualis pro temporali (cæteris suppositis) *incurratur vitium simoniæ*, sufficere emptionem, & venditionem *facti*, nec requiri venditionem *juris*, seu venditionem jure validam: sic, ut sacerdos, per matrimonium, contra solennè votum castitatis inritum, committat sacrilegium, non requiritur matrimonium *jure*, sed *facto* inritum, & sic de aliis.

Ex dictis colliges 1. quoties emitur, aut venditur, seu permutatur pro temporali aliquid *formaliter*, nimirum vel *realiter*, vel *moraliter* spirituale in abstracto, vel concreto reduplicativè sumpto (titulo talis spiri-

tualitatis, auctâ rei æstimabilitate, & pretio) committi simoniam juris naturalis, & divini. Nam sic propriè fit indigna tractatio rei formaliter spiritualis cum temporali. Idem dicendum est de quocunque solum annexivè spirituali in abstracto, vel concreto reduplicativè sumpto.

355 Coll. 2. quoties emitur, aut venditur res spiritualis in concreto solum specificativè sumpto, solum tunc committi simoniam juris naturalis aut divini, quando spiritualitas realis, aut moralis *ab intrinseco* inseparabilis est à subiecto talis concreti, ut est gratia sanctificans; nam hujus entitas intrinsecè connectitur cum effectu formali, quo subiectum evadit formaliter sanctum &c. ubi verò separari potest (ut sunt benedictiones vestium, unctiones vasorum sacrorum) non esse materiam simoniæ juris divini, sed tantum Ecclesiastici, seclusâ dispensatione in tali jure. Sic qui venderet gratiam sanctificantem, vel potestatem conficiendi sacramenta, sumpta in abstracto; vel hominem baptizatum in concreto, in quantum baptizatus est; vel beneficium Ecclesiasticum, in quantum dicit ordinem ad sacrum ministerium sacrificandi, sacramenta conficiendi, ministrandi &c. committeret simoniam juris naturalis, & divini. Nam hæc propriè sunt materia talis simoniæ juxta n. 354. Similiter qui emeret, aut venderet calicem consecratum, vel vestem benedictam, *quâ talem*, committeret verè simoniam juris naturalis, & divini ex eadem ratione: Si autem venderet calicem consecratum, solum *materialiter* sumptum, titulo consecrationis non auctâ rei æstimatione, adhuc retinentem consecrationem, committeret simoniam juris duntaxat Ecclesiastici, seclusâ dispensatione legis Ecclesiasticæ talem emptionem, aut venditionem prohibentis. Econtra emens, vel vendens *hostiam consecratam*, cum ab ea, quam diu manet sensibilis apparentia panis, consecratio (consequenter præsentia Christi sub iis speciebus) inseparabilis sit, atque adeo naturaliter illarum emptio trahat id, quod necessariò annexum est, verè committeret simoniam juris naturalis, & divini, ex n. 349. his prænotatis:

S. I.
An sit Simonia dare temporale pro spirituali,
non tanquam pretium, sed tantum tan-
quam motivum conferendi, vel
efficiendi spirituale?

R Esp. hanc propositionem (*dare tempo- 356*
porale pro spirituali non est simonia,
quando temporale non datur tanquam pre-
mium; sed duntaxat tanquam motivum con-
ferendi vel efficiendi spirituale) esse quadra-
gesimam quintam inter eas, quæ tanquam
scandalosæ ab Innocentio XI. damnatæ sunt.
Ex qua damnatione videtur inferri, simoniam posse committi, permutatione rei spiritualis pro temporali, licet hoc non habeat rationem *pretii*, hoc est, licet *hoc* non comparetur *illi* tanquam aliqua ejus compensatio, consequenter nullâ interveniente appreciatione rei spiritualis cum temporali.

Pro resolutione not. *pretium* hic acci- 357
pi, ut diximus n. 335. pro qualibet re temporali, cujus commodum, consequenter æstimabilitas potest nummismate, hoc est pecuniâ mensurari, ut ait D. Thom. in 4. Dist. 25. q. 3. a. 3. in corp. Not. 2. definitionem simoniæ traditam n. 331. non limitari ad solam simoniam juris naturalis, aut divini, sed etiam humani, quæ scilicet jure humano inducta est; cum & hæc dicatur simonia, ut colligitur ex c. *Quæstum*, de rerum permutat. ibi: *præsertim pacto præmissâ, qua circa spiritualia, vel annexa spiritualibus, labem semper continet simonia.* Et ideo propriè simoniacum est, jure tamen solum Ecclesiastico, non divino, dare & accipere pretium temporale, pro eo, quod est spirituali annexum, licet illud *spirituale solum per annexionem*, in se sit aliquid merè temporale, ut est beneficium Ecclesiasticum, seu jus percipiendi annuos redditus, annexum officio spirituali. Unde etiam permutatio unius beneficii cum alio facta, sine autoritate Episcopi, verificat prædictam definitionem; nam in eo casu dans beneficium A. pro B. dat spirituale pro temporali; nam beneficium A. est quid *extrinsecè*, seu *annexivè* spirituale; & beneficium B. est *in se* intrinsecè, ac formaliter quid temporale; quod dicitur vicissim. Sic Cardenas cit. n. 12.

Not. 3. dupliciter fieri posse, quòd 358
detur alicui aliquid temporale, *ut motivum*
conferendi, vel efficiendi aliquid spirituale;
vel econtra. 1. si homo, qui ambit ali-
quod beneficium, ei, qui potest præsentare,
instituire, conferre, det aliquid temporale,
eo fine, ut hic ex eo dato allectus, moveatur
ad præsentandum, instituendum, confere-
ndum, quin intercedat pactum aliquod ex-
pressum, vel tacitum, cujus sit aliud
signum

signum externum. 2. si quis beneficium, quod habet, resignet alteri eo fine, ut iste inducatur, & movetur ad recipiendū dandū resignanti aliquid temporale, pecuniā, vel pretio aestimabile, nullo similiter pacto, externè ullo alio signo, expresso. Not. 4. in casu, quo alter dat spirituale, motus ex illo dato temporali (eo quòd sibi persuadeat, eam rei temporalis dationem fieri eo fine) *ex parte utriusq; esse simoniam mentalem*; si autem alter illi, qui offert munus temporale, det spirituale, sed non motus ex illo munere temporali, *ex parte offerentis temporale fore simoniam mentalem*, non ex parte dantis spirituale; quibus positis:

359 Re. dare temporale pro spirituali, tanquam *motivum* conferendi, vel efficiendi spirituale, omnino simoniacum esse. Nam in isto casu datur temporale cum interna intentione, ac eo fine, ut inde obrineat aliquid spirituale, vel econtra; sed hæc datio est simonia mentalis ex n. 346. Simoniam autem mentalem esse veram simoniam, tenent non tantum cononista, ut mox dicemus; sed etiam communiter Theologi, ut videri potest apud Suarez tom. 1. de Relig. tr. 3. l. 4. c. 41. ergo.

360 Sed dices 1. temporale, quod habet solum rationem *motivi* dandi spirituale, non habet rationem *pretii*; sed sine hoc non stat vera simonia; ergo. 2. esto dans temporale cum interna intentione obtinendi spirituale ab altero accipiente, habeat pravam affectum; quia tamen nullum dat ejus externum signum, ut ponit casus, *nullum intervenit pactum*, non tantum quando alter ex eo dono temporali non movetur ad conferendum illud spirituale; sed etiam quando movetur, quin detur hujus signum aliquod externum; sed sine aliquo pacto, saltem implicito, non datur vera simonia; ergo.

361 Ante resolut. not. 1. ex communi hominum sensu, & judicio censeo, quòd Judex *saltem æquivalenter tunc vendat justitiam*, quando muneribus inducitur, ac movetur ad discendum sententiam pro eo, qui munera dedit. Sicut enim (quando motus ex merito cause contra alterum prævalente, dicit sententiam pro parte, quæ in causa proposita prævalet in merito sententiandi) dicitur *formaliter* ministrare justitiam; sic si ex muneribus acceptis inclinatur ad idem, dicitur *pretio æquivalenti dare*, & ideo com-

muni hominum æstimatione, in tali casu, ejusmodi munera censentur *æquivalenter pretium*, præsertim, ubi constat ejusmodi donis Judicis animum facile flecti; id, quod in multis nunc obtinet.

Not. 2. ad mentalem simoniam suffi- 362 cere internam *intentionem* (quantum est ex parte unius) dandi aliquod temporale, quæ transit in opus, seu promissionem, vel dationem *externam*, animo spirituale aliquid obtinendi. 1. quia Simonia non dicitur *contractus*, sed *studiosa voluntas*, quod habetur affectu unius. 2. quia Simon Magus sui muneris oblatione commisit veram simoniam; quin D. Petrus ex eo motus illi ullum spirituale donum dedit, aut promiserit. 3. quia simonia committi potest *promissione*, ut liquet ex Rubrica hujus tituli; quod confirmatur ex pluribus sacris canonibus. Nam 1. in c. *Et si quaestiones*. 18. §. *quod autem h. t.* ubi dans aliquid temporale illi, à quo accipit spirituale, & dans, & accipiens excusatur à peccato (nimirum Simoniæ) si datum sit *modici pretii*, nec debet inclinare, vel *movere* voluntatem recipientis; ergo secus est ubi datum est tale, quod *deberet* (hoc est) datur ex fine, ut inclinet, & moveat voluntatem recipientis, ut conferat spirituale. Sic Barbosa in cit. c. n. 2. & 3. cum pluribus aliis. Nam ex parvis istis muneribus non præsumitur pravus animus dantis ad pervertendam voluntatem recipientis; secus est in opposito, consideratis tamen circumstantiis dantis, & accipientis. Ut colligi potest ex c. 18. de Simon. de quo supr. n. 342.

Deinde in c. *Tua nos* 34. h. t. simonia- 363 cus declaratur, qui etiam secluso pacto, bona sua offert Ecclesiæ in præbendam exinde constituendam, *ut per hæc temporalia, quæ offert, spiritualia valeat adipisci* v. g. ut in numerum Clericorum ejus Ecclesiæ recipiatur, & illa ipse in præbendam deinde habeat; quod etiam colligitur ex c. *Mandato*, fin h. t. ubi dicitur, *spiritualia, & temporalia data, & accepta sine pacto præcedente, sed solo affectu animi* (nimirum acquirendi spirituale pro temporali, vel econtra) *non quidem esse restituenda; sed satis esse, si eos peniteat, & Creatori satisfaciant*, hoc autem peccatum nequit esse alio titulo peccatum, nisi *ex solo pravo affectu* acquirendi spirituale pro temporali, tanquam motivo ad id inducente, vel econtra: quo tandem conficitur, in hoc casu, præsumi conventionem dantis temporale cum reddente spirituale, qui

qui hoc facit motus ex tali dono: quibus prænotatis:

364 Ad primam object. in n. 360. 12. cum distinctione, & concedo, temporale, quod habet solam rationem *motivi* non habere rationem *pretii formaliter*; secus *æquivalenter* 361. pretium *formaliter*, est pecunia, quæ datur, vel promittitur, in vicem rei vendibilis, ut venditori stet loco rei, quam dat emptori; *æquivalenter*, quod habet vim inducendi animum accipientis, ut ejus intuitu præster aliquid danti. Et ideo etiam Theologi *merita* comparant *pretio; satisfactionem, solutioni debiti*; hæc enim extinguit debitum, etiam invito creditore; secus illa; cum creditor possit non velle vendere, seu remunerari.

365 Ad 2. arg. in eodem num. 12. ad simoniam saltem juris Ecclesiastici sufficere *paetum præsumptum*, seu *assentatum*, nimirum *voluntatem, quantum est ex parte dantis, titulo doni temporalis movendi animum accipientis ad obtinendum spirituale*. Ratio est n. 361. Nam sicut in casu, quo, dum quis datis muneribus corrumpit, & pervertit animum Judicis, dicitur *æquivalenter emere justitiam*, hoc est judicis sententiam in sui favorem trahere; & *æquivalenter dare premium*: sic dicitur dare *ex pacto æquivalenter*. Utergo in casu dictæ objectionis verum sit, *nullum* intervenire *paetum*, requiritur, quod nec *formaliter*, nec *virtualiter* interveniat. Hæc responsio confirmatur ex S. Thoma qui 2. 2. q. 10. a. 2. ad 5. Simoniam esse dicit *per pecuniam parare sibi viam ad spirituale obtinendum*; ut si ambiens beneficium, ejus colatori (præsertim cupido pecuniæ) offert summam pecuniæ, reverâ parat sibi viam ad spirituale, nimirum tale beneficium; esto non paciscatur *formaliter* cum eo, ergo.

§. 2.

An sit Simoniacum, dare temporale pro spirituali, vel e contra, tanquam gratuitam compensationem?

366 **N**E donatio *strictè*, prout explicat meram liberalitatem, immunem ab omni debito, & *gratuita compensatio* confundantur, supponendum, *donationem merè gratuitam* esse, quæ fit citra debitum, verum, vel æstimatum, & sine onere, consequenter merè liberaliter, atque adeo prout con-

tradistinguitur etiam à donatione *remuneratoria*; & excludit etiam *debitum solius gratitudinis*; in qua fundatur *compensatio gratuita*, prout hic accipitur in propositione damnata. Nam omnis compensatio est vel ex *justitia*, vel ex *gratitudine*; sed hic non est sermo de compensatione ex justitia, cum talis non sit *gratuita*; ergo de compensatione ex *gratitudine*, sic Cardenas in tractatu ad propositiones damnatas ab Innocentio XI. disert. 27. c. 3. a. 1. n. 37. his præmissis:

Quæstio est, an pactum dandi ex gratitudine aliquid spirituale pro temporali, vel e contra, *si simoniacum*: v. g. an liceat dare aliquid spirituali annexum, cum pacto, ut recipiens illud, ex sola gratitudine obligetur ad dandum vicissim aliquid temporale, vel e contra? hæc quæstio frequentem usum habet in praxi. Nam non pauci, cum alteri resignant, vel conferunt beneficium, aut alio modo de spiritualibus provident, presentando, instituendo presentatum, confirmando electum, mittendo in beneficii possessionem, ut fugiant nomen Simonie (quod non egerint ex pacto justitiæ) vel animo compensandi spirituale per temporale; rem titulo *pacti solius gratitudinis* palliantes, Simoniacorum poenas se subterfugere credunt, quod oblata, vel data pro ejusmodi functionibus acceperint *sola gratuita compensatione*, quod non præstat materiam Simonie. Hac enim ratione vitari simoniam, complures censuerunt, cum, & apud Dianam p. 2. tr. 2. miscell. resol. 39. & p. 3. Unde quidam asserbant, quod non committat simoniam, qui resignat alteri suum beneficium sub conditione, quod Resignatarius se obliget, Resignanti donum aliquod *antidorale*, seu gratitudinis præstandi, atque adeo implendi obligationem gratitudinis, resignatione cæteroquin non valiturâ, conditione non impletâ.

Verum omnino affirmandum est, tale pactum esse simoniacum. Ita Suarez tom. 1. de Relig. l. 4. de Simon. c. 5. n. 11. Gibalinus de Simon. q. 18. confectar. 3. n. 5. & complures alii. Nam qui pro spirituali recipit ex pacto aliquid temporale, *ultra debitum gratitudinis*, est simoniacus; nec enim ullus alius titulus, quàm compensationis eo casu suffragari potest; sed qui resignat v. g. alteri beneficium, cæ conditione, vel pacto, ut Resignatarius sit obligatus Resignanti, *implere obligationem antidoralem*,

ralem, seu debitum gratitudinis dando aliquid temporale pro spirituali, recipit ex pacto aliquid spirituale, *ultra debitum gratitudinis*; ergo major exinde constat, quia in eandem cadit tota definitio simoniae proprie dictae. Id enim, quod est *ultra debitum gratitudinis* nequit habere rationem *compensationis gratuita*. 1. quia alias non esset *ultra*, sed intra illam. 2. quia sic non esset debitum strictè, nimirum ex pacto naturaliter, & ex iustitia obligante. Minor etiam probatur 1. Nam obligatio, seu *debitum*, *immediatè nascens ex beneficio accepto*, distinguitur adæquatè ab obligatione, *non immediatè nascente ex beneficio accepto*, sed ex pacto superaddito: at obligatio, seu debitum gratitudinis immediatè nascitur ex beneficio accepto; obligatio ex pacto implendi debitum gratitudinis non immediatè nascitur ex beneficio accepto, sed ex pacto superaddito; ergo debitum gratitudinis adæquatè distinguitur ab obligatione ex pacto implendi debitum gratitudinis; ergo hæc non continetur in illo (alias aliquid contentum in toto esset adæquatè distinctum ab illo) ergo est aliquid ultra debitum gratitudinis.

369 Deinde obligatio naturalis, quæ in hoc casu imponitur, & nascitur ex pacto implendi debitum gratitudinis, non continetur in debito gratitudinis; ergo, qui eam in dato casu imponit alteri, & exigit ab illo, exigit, ac recipit aliquid *ultra* debitum gratitudinis. Ante. prob. Nam obligatio, seu debitum gratitudinis, eum, qui ab altero accepit beneficium, ex vi gratitudinis *non determinat* in conscientia ad dandum reciprocè benefactori *aliquid temporale determinatè*, sed beneficiario relinquit liberum id, quo velit, & præstet se gratum benefactori, modo reciprocum obsequium sit decens; obligatio autem illa nascens ex pacto, *determinat* in conscientia ad dandum reciprocè benefactori determinatè aliquid temporale, ergo hæc non continetur in illa. Confirmatur quia post pactum est duplex obligatio *gratitudinis*, & *pacti*: sed in debito gratitudinis non est hæc duplex obligatio; ergo post pactum est plus, quàm in solo debito gratitudinis; ergo, qui exigit, & recipit hanc duplicem obligationem, seu debitum, exigit, & recipit plus, quàm solum debitum gratitudinis, ergo aliquid *ultra*.

370 Dices: quod de jure inest receptioni beneficii, exigere, & recipere ex pacto, non est simoniacum; sed obligatio gratitudinis

de jure inest receptioni beneficii; ergo illam ex pacto exigere, ac recipere ab accipiente beneficium non est simoniacum. Min. ex se patet; ma. autem prob. quia non committit ullam simoniam collator beneficii, qui à recipiente petit, ac ex pacto recipit, ut se obliget ad solvendo annuos redditus, ex censu, alias imposto beneficii fundo; cujus ratio est, quia hæc obligatio jure inest receptioni talis beneficii, cui annexum est hoc onus reale. 2. majorem esse veram, quando pactum cadit in obligationem, *quæ jure inest, eo modo, quo inest*; non autem, *si eo modo non inest*; quia tunc jam exigit aliquid ultra id, quod est sub obligatione, supra quam pactum cadit. Et ideo licet, ac sine omni simonia collator exigit, ac à collatorio recipit obligationem ex pacto, quod solvet annuos redditus ex censu alias incumbente fundo talis beneficii. Nam hoc onus determinatè inest receptioni beneficii prius realiter gravati: at obligationi gratitudinis ex beneficio accepto non inest obligatio *determinatè* petens temporale in recognitionem beneficii accepti, ut constat ex dictis: ergo pactum non cadit in obligationem gratitudinis, secundum id, quod illi de jure inest.

Pro reliquis in contrarium not. 1. sicut 371 ad simoniam sufficit quilibet contractus onerosus super spirituali pro temporali, vel econtra, licet non sit formaliter contractus emptionis; sic sufficere, quod detur quodvis donum recipienti spirituale onerosum, & illud danti commodum, licet non sit formaliter pretium; hoc autem intervenit in casu, quo temporale recipitur pro spirituali *ex pacto* compensationis gratuita, ut ostensum est. Not. 2. secundum aliquos posse tramitti, quod, quando collatarius collatori promittit, *quod velit recognoscere beneficium, seu favorem sibi collatum*, per hoc præcisè non committat simoniam; est collator eam promissionem acceptet, & collatarius inde obligetur ad exhibendum se gratum; quia sic solum se obligat ex pacto ad præstandum id, quod petit obligatio gratitudinis, non autem si promittat, quod velit recognoscere *per tale determinatè obsequium*; quia obligatio gratitudinis non petit hoc determinatè, & hoc sensu dicunt, quod recipiendo talem obligationem, recipiat aliquid ultra debitum gratitudinis: sed rectius negatur; quia sic adest obligatio *gratitudinis, & promissionis*.

Not. 3,

372 Not. 3. dupliciter posse intelligi, quod Clericus recipiens beneficium à Collatore; vel præsentationem ad illud à Patrono, illi dicat: *affecuro, quod ero gratus*, 1. si hoc dicat animo, significandi, se fore in effectu memorem obligationis antidotalis, hoc est gratitudinis. 2. si dicat ea verba taliter, quo attentis circumstantiis significet, se temporale daturum, pro collato eo beneficio spiritali; quo posito, & in primo casu non intervenire simoniam; secus, in secundo. Ratio primi est, quia ibi titulus nascens, ex illo dicto tendit ad præstandum, quod petit debitum antidotalis, seu gratitudinis, non restringens determinatè ad certum aliquid; in secundo autem casu, obligatio nascens ex illis verbis cadit in aliquid, quod determinatè non exigit debitum antidotalis; cum particula *pro spiritali*, determinatè significet dationem *compensativam*; ergo hæc obligatio est ultra debitum gratitudinis, ut dixi num. præcedentibus. Melius, quia illud dictum non parit titulum distinctum à titulo gratitudinis; secus, alterum, in injur. *promissi*.

373 Instabis, saltem in hoc secundo casu non erit simonia *conventionalis*; sed ad summum tantum *mentalis*; adeoque, cum simonia mentalis non subiaceat pœnis à jure statutis in simoniacos; dans, & recipiens temporale pro spiritali in hoc casu, saltem liber erit ab illis pœnis. Sed revera, negari non potest in hoc casu fore simoniam conventionalem. Nam Collatarius, ut ponit casus, attentis circumstantiis significat, se gratitudinem exerciturum dando temporale; & sic Collator ejus promissionem acceptat; at hoc est formalissimè pactum, seu conventio duorum in idem; ergo.

§. 3.

An dare temporale pro spiritali tanquam motivum, vel compensationem gratuitam, sit simonia juris naturalis & divini, vel tantum Ecclesiastici?

374 UT ex præsentis quæstionis resolutione pro reliquis quoque regula statuatur, not. 1. simoniam ex natura rei non committi per contractum etiam onerosum emptionis, & venditionis, sive talis contineat emptionem formaliter, ubi pro re seu merce datur pecunia; sive virtualiter, & æquivalenter, ubi aliquid æquivalens pecuniæ, ut

constat à n. 335. *nisi interveniat datum spirituale, & acceptum temporale, vel e contra*. Ex hoc sequitur in eo casu, ut per emptionem, vel venditionem, sive formaliter, sive virtualiter talem, committatur simonia strictè sumpta (nimirum juris naturalis, & divini) materiam illius contractus necessariò esse debere aliquid *spirituale ex una*; & *pretium*, vel formaliter, vel æquivalenter tale *ex altera parte*; nam aliàs non salvatur definitio simoniæ in n. 331.

Not. 2. non committi simoniam juris naturalis, vel divini, *nisi id, quod venit in appretiationem*, seu *vicissim datur pro temporali, sit spirituale* juxta dicta à n. 343. & seqq. nimirum vel de se ac entitativè, vel saltem moraliter aliquid supernaturale, aut ad illud naturâ suâ ordinatum, vel etiam inseparabiliter annexum, ac eo titulo appretiatum, ut diximus ibidem. Not. 3. nec committi simoniam juris naturalis, & divini, nisi id, quod datur pro spiritali, habeat *rationem pretii* vel *formaliter*, vel *æquivalenter talis*. Dico *æquivalenter talis*, quia (esto non sit *pretium formaliter seu pecunia*) sufficit quodvis temporale, pecuniæ æquivalens, seu pecuniâ mensurabile, ut ait S. Thomas, n. 365. à nobis relatus; aliàs non committeretur vera simonia per munus à manu, ab obsequio, à lingua, contra expressos canones *sunt nonnulli, c. Ordinationes. l. q. l. c. Salvator*, cad. q. 3.

Not. 4. sub munere à manu, in quantum constituit pretium æquivalenter, quòd datum pro spiritali, sit materia sufficiens ad simoniam juris naturalis, & divini, plura contineri, seu comprehendi. 1. remissionem debiti, vel promissionem id remittendi. 2. mutationem pecuniæ. 3. dilationem debiti aliàs hoc tempore solvendi. 4. promissionem solvendæ alicujus pensionis, seu pecuniæ alio titulo, determinatè non debita &c. Nam hæc omnia naturâ suâ afferre apta sunt temporale commodum, illa recipienti, ergo per n. 335. sunt sufficiens materia simoniæ juris naturalis, & divini. Similiter sub munere ab obsequio, in quantum contradistinguitur à munere à manu, ac est æquivalenter pretium, & materia simoniæ propriè dictæ, atque adeo juris naturalis, & divini, venit quodvis obsequium præstitum per propriam personam; & in hac acceptione, est quodvis servitium quod quis alteri præstat in commutationem pro spiritali v. g. tractando illius negotia; gerere curam

curam ejus loco in aliis functionibus &c. Cum enim hæc aliàs compensari soleant, reverà pretium sunt non formaliter, sed æquivalenter. Denique etiam munus à lingua (ut sunt commendationes, intercessiones, procuratio favoris apud tertium, à quo redundat in alterum temporale commodum &c.) ubi venit in commutationem rei spiritualis, est *pretium æquivalenter*, & materia sufficiens ad simoniam propriè dictam, consequenter jure naturali, ac divino, & non merè Ecclesiastico prohibitam.

377 Not. 5. ut actio aliqua ex natura rei sit propriè simoniaca, requiri, quod datio, & receptio, rei temporalis pro spirituali, aut e contra, sit datio, & receptio *onerosa*, & *danti*, & recipienti. Nam si quis suo Patrono, à quo promotus est ad aliquod beneficium, aut dignitatem Ecclesiasticam purè liberaliter, & nullo prorsus debito indutus aliquid offerat, à simonia juris naturalis, & divini immunis est, ut docet Castropalaus cit. P. 3. de simon. D. 3. p. 4. a n. 1. Unde talis donatio spontanea, & purè liberalis non tam est pro spirituali (nam hoc significat quandam quasi appretiationem rei spiritualis) quam mèra datio rei temporalis, præcedente datione rei spiritualis, ut in dante duntaxat denotet, animi sui honestatem, in eo relucens, quòd quis non animo mercenario, sed nobili, ac sine respectu ad aliam utilitatem ex facto suo nascentem, alteri largitur; quibus positis:

378 Ad quæstionem initio §. propositam &c. in casu quo dare temporale pro spirituali, vel e contra, non tanquam pretium, sed tanquam motivum, aut compensationem gratuitam, simonia est, ut diximus à n. 368. eam esse simoniam juris naturalis, & divini. Nam prohibitio hujus permutationis non est inducta solo jure Ecclesiastico; ergo non est juris tantum Ecclesiastici; ant. prob. quia talis simonia continet dationem rei spiritualis, quod temporali compensetur; vel e contra temporale, quod compensetur spirituali, ut probatum est à n. 356. & 366.

Ex dictis colliges. 1. quòd si Episcopus aliquem ordinans sine titulo, ab ordinando exigat promissionem, quòd nihil peret ab illo in debitam sui sustentationem (quam alias ordinando præstare teneretur eum *ordinans sine titulo*, ut habetur c. *Cum secundum*, de præbend.) committat veram, ac propriè dictam simoniam; nam hæc re-

Tom. V.

missio debiti, eum cateroquin *alendi*, est munus à manu ex n. 376. consequenter pretium æquivalenter (est enim pretio æstimabilis) petitur in commutationem rei spiritualis, nimirum ordinationis, quæ est actus jurisdictionis spiritualis. Colliges 2. qui alicui in bonis suis constituit *titulum mensæ* ad suscipiendos ordines, cum pacto, ut tamen nihil exigat de illo, non committere simoniam propriè dictam; nam constituere alicui *jus alimentorum* in suis bonis, & *obligare se, ad non utendum eo jure*, non est permutatio *rei spiritualis cum temporali*, vel e contra. sic Cardin. Toletus in summa l. 1. c. 48. n. 10. Colliges 3. omnem *pactionem*, quæ jure non inest, dandi spirituale pro temporali, vel e contra, verè simoniacam esse. c. *fin.* de Pact. & ita tenet communis cum Navarr. c. 23. n. 101. Less. l. 2. c. 20. d. 9. Suarez. l. 4. de Simon. c. 38. n. 7. Molin. de Just. tr. 2. D. 310. & aliis. Nam in largitione rerum spiritualium adesse debet maxima puritas, immunis ab omnigeno turpi lucro; ergo intervenire non possunt temporalia in permutationem, utpote omnino indigna, quibus illa quodammodo appretientur. Dixi *omnem pactionem, quæ jure non inest*, Nam pactio præstandi alimenta, & decentem sustentationem ei, qui ex officio ministrare debet spiritualia, ex natura rei, & jure etiam divino, tacitè inest impositioni, ac receptioni talis officii. Dignus enim est operarius mercede suâ. Ex quo vides, receptionem fructuum ex beneficiis Ecclesiasticis propter officium spirituale datis, immunem esse ab omni labe simoniæ; quia talis pactio, ut jam dictum est, tacitè inest jure naturali, & divino, impositioni, ac receptioni beneficiorum. Colliges 4. si Episcopus conferat beneficium, aliàs non collaturus, nisi collatarius promittat, quòd admittat imponi beneficio pensionem aliquam ipsi Episcopo, vel alteri solvendam; collationem fore simoniacam. Nam sic confertur spirituale, temporali ex pacto compensandum; quod tamen intellige, si beneficium nec ante habuit onus dictæ pensionis; c. *fin.* Ut Eccles. benefic. sine diminuit. Nam successor in beneficium, aliàs legitime gravatum, nondum extincto titulo talis oneris, licitè obstringi potest, ad illud fideliter implendum.

Dices: Episcopis licet ex causa justa, & 379 necessaria beneficiis Ecclesiasticis pensionem imponere ad tempus. c. *si propter* de

K

Rescript.

Rescript. in 6. Clem. 2. de reb. Eccles. non alienandis; ergo Collatarium ad eam ritè persolvendam obligare in ipsa collatione beneficii, non continet simoniam. *¶* ant. verum esse, quando *non in ipsa collatione beneficii* onus imponitur, & à Collatario *exigitur consensus* de admittenda pensione, quando beneficium prius gravatum non erat; aliàs enim præsumitur pactio injusta; cum, ubi adest iusta, & necessaria causa beneficium gravandi aliquâ pensione, non requiratur consensus beneficiarii, sic gloss. in cit. Clement. 2. V. *defensor*. Suarez cit. l. 4. c. 38. n. 10. Flamin. de resignat. l. 6. q. 2. n. 3. Not. tamen, in eo casu, quo talis pensionis nova impositio fieret ex iusta, & necessaria causa, consequenter non in commutationem pro collatione beneficii, non fore simoniam *ex natura rei*, adeoque nec juris naturalis, & divini; an autem foret juris Ecclesiastici, constabit ex dicendis.

380 Colliges 5. juxta Navarrum apud Castropalaum cit. p. 3. D. 3. p. 3. n. 4. *¶* Huc, simoniacum esse, dando temporale ad consequendum sibi beneficium Ecclesiasticum parare viam, per actionem aliquam ab altero in eum finem ex pacto præstandam; ut si quis obtinere volens beneficium, convenit cum aliquo Curiali de constituenda illi pensione, si præstet auxilium ad illud obtinendum; vel de vacantibus beneficiis statim notitiam faciat. Sed contrarium videtur dicendum, quoad allata exempla de simonia *ex natura rei*, seu juris naturalis. Nam quod dem alicui pecuniam, ex hoc sine, ut per ejus intercessionem, qui apud Collatorem est potens, impetrem beneficium Ecclesiasticum, non cupio, nec quero *ex natura rei*, etiam æquivalenter, compensare aliquid *spirituale*; ejus enim *intercessio* quâ talis præcisè, *vel facta mihi notitia* de vacaturo beneficio, reverà est quid merè temporale; ergo solum est permutatio temporalis, pro temporalis. An autem propter periculum, vel justam suspensionem avaritiæ, ac turpis quæstus, adsit simonia juris tantum Ecclesiastici? constabit ex dicendis.

381 Aliud est, si Episcopus Vicario, vel alteri suo in spiritualibus ministeriis substituto, vel etiam Procuratori suorum negotiorum, cui aliàs teneretur dare annum stipendium, hujus loco conferat beneficium Ecclesiasticum, per hoc compensans totum ejus laborem, ac se liberans ab omni debito. Nam talis collatio beneficii omnino

esset ex natura rei simoniaca; cum daretur spirituale, quo temporale, seu actio & obsequium alterius pretio æstimabile, deberet compensari. Similis casus simoniæ condemnatus habetur c. *Cum essent* de simonia. Et ideo, si preces, ac ejusmodi obsequia, vel intercessionem non expetantur, tanquam *compensanda dono spirituali*, seu in commutationem spiritualium, sed potius ad inflatendum animum ejus, qui conferre potest, carent labe simoniæ, ut satis clarè colligitur ex c. *Tua nos*, de simon. Quia quoties non resolvitur collatio spiritualium in commodum temporale, quo illud conferens hoc compenfer, aut ex illo inducatur tanquam pretio saltem æquivalenter tali, non est vera *ex natura rei* simonia, sic D. Thom. 2. 2. q. 100. a. 5. ad 3. & complures alii. Nec obstat c. *Nemo* 14. de simonia, ubi dicitur: utrumque simoniacum esse, & poenitentem ad reconciliationem adducere, & ab illa remove, si fiat gratiâ, & favore. Nam hoc intelligitur, ubi gratia, & favor, aut quid simile (v. g. *si duxeris sororem, si hunc receperis ad religionem*) expetitur in quandam recompensationem alicujus spiritualis dati, aut dandi. Sic D. Thom. cit. a. 5. ad 3. & multi alii.

Hinc colliges 6. non quodcumque munus à manu, obsequio, vel linguâ, etiam eo animo datum, ut concilietur, & inclinetur animus ejus, in cujus potestate est, obtinere aliquid beneficium Ecclesiasticum, aut præstare aliquid spirituale, hoc ipso statim esse simoniam *ex natura rei*. Nam 1. ubi accipitur temporale in alimenta, & præstatur spirituale citra animum hoc per illud appetiendi, compensandi &c. Simonia non est ex natura rei, ut rectè notat Castropal. cit. p. 3. D. 3. p. 4. modò per hoc non intendas collatorem obligare aliâ obligatione, quàm merè antidotali seu puræ gratitudinis, nec temporale des cum intentione illud commensurandi cum re spirituali; nam sine hoc non stat simonia, quæ quâ talis sit ex natura rei. Sic Castropal. cit. à n. 4. & complures alii.

Quæres, an, si quis ad quæstionem initio n. 380. propositam, contra Navarrum diceret, in illis casibus *non fore simoniam, saltem ex natura rei*, eo ipso negaret esse simoniam non tantum *juris naturalis*, sed etiam *Ecclesiastici*? affirmativam sic probavit quidam Theologus: particula *saltem*, est implicativa apud Barbof. dictione 355. atque adeo

adeo sicut, si allata propositio esset *affirmativa*, præter expressam simoniam juris naturalis, includeret simoniam juris positivi; ita *negativa* præter expressam exclusam simoniam juris naturalis, implicite excluderet simoniam juris positivi, contra ferè omnes DD. teste Castropal. p. 3. tit. 17. D. 3. punct. 11. n. 4. ad mentem D. Thom. 22. q. 100. art. 2. ad 5.

Verum hoc non sequitur; dato enim, quod hic locus esset particulæ implicativæ; non tamen rectè inferitur, quod *negativa* excluderet utramque simoniam, licet daretur, quod *affirmativa* includeret utramque; si enim negativa ponitur, contradictoria affirmativæ, non debet negare *utrumque* copulativè, sed *vel hoc, vel illud*, ut docet dialectica. Alias enim duæ contradictoriae essent falsæ, quod implicat; nam dicenti: *Petrus, & Paulus currit*, non contradicit hæc negativa, *nec Petrus, nec Paulus currit*: (sic enim *currente solo Petro*, ambæ essent falsæ) sed *per negativam disjunctivam*, vel *Petrus, vel Paulus non currit*; aut vel non est simonia juris naturalis, vel non est simonia juris positivi, ergo non excludit utramque.

§. 4.

An, & qua actiones propter speciem simoniae prohibita sint?

383 **C**um non rarò contingat in praxi, dationes, & receptiones *reverè* simoniacas, *vestiri*, ac *palliari* specioso quodam nomine (v.g. *donationis merè liberalis*, compensationis, seu *recognitionis* purè gratuitæ &c.) consequenter ad declinandas simoniatorum poenas coram homine (nam Deus, qui intuetur cor, falli non potest) prætantur, ejusdem tituli, nullam simoniae speciem præferentes, ideo ad *palliaram* ejusmodi simoniam penitus abolendam, Ecclesiastico jure plura constituta sunt. Pro quo not. 1. quæri posse, *an Ecclesia possit prohibere donationes rerum temporalium merè gratuitas, & parè liberales, faciendas illi, qui dat, vel dedit aliquid spirituale, aut illi annexum?* Possè fieri ab Ecclesia hanc prohibitionem, tenet Suarez tom. 1. de Relig. l. 4. c. 49. à n. 1. & certum esse affirmat Castropal. cit. p. 5. à n. 1. Gibalin. de simon. q. 18. consecr. 2. n. 2. & alii. Ratio est, quia reverè quilibet Legislator (consequenter etiam Ecclesia) justissime prohibere potest non tantum ea,

Tom. V.

quæ in se mala sunt; sed ea etiam, quæ recto ejus judicio, mali periculum, aut speciem afferunt. Nam ad rempublicam Christianam rectè gubernandam ad animæ salutem, atque adeo ad vitam præsertim hominis Christiani, maximè pertinet, ab omni specie mali abstinere, ut ait D. Paul. 1. ad Thessalonic. 5. ibi: *ab omni specie mali abstinere*: quod autem donationes etiam liberales, & compensationes gratuitæ, quæ fiunt sub nomine liberalitatis, vel gratitudinis in collationibus beneficiorum, & aliis spiritualibus, reverè frequenter habeant periculum, & speciem simoniae; imò sæpius vera *simonia* sint, ac *donationes solo pallio nominis*, perquam certum est, ergo.

Not. 2. quando Ecclesia prohibet aliquem actum *titulo simoniae*, seu irreverentia, quam continet permutatio temporalium cum spiritualibus, vel econtra, transgressionem continere malitiam simoniae. Nam quando Ecclesia prohibet aliquem actum ex fine alicujus virtutis, tam observantia, quam transgressio talis prohibitionis ponitur sub specie talis virtutis, vel vitii ei oppositi, ergo quando Ecclesia prohibet aliquem actum ex fine Religionis, in quantum ea inclinatur, ac præcipit præstandam reverentiam rebus spiritualibus, seu naturâ suâ, vel alio legitimo titulo ad finem supernaturalem ordinatis; atque adeo consequenter prohibet horum appetitionem cum temporalibus; tam observantia, quam transgressio talis prohibitionis ponitur sub specie Religionis, quæ prohibet talem irreverentiam; in hoc enim est malitia simoniae; ergo talis transgressio continet malitiam simoniae.

Ex hoc inferes donationes temporalium merè liberales, compensationes merè gratuitas factas, vel faciendas illi, qui præstat spiritualia (*qua prohibita sunt ab Ecclesia propter periculum, vel speciem simoniae*) continere malitiam simoniae. Nam transgressio legis prohibentis alicujus actus commissionem propter irreverentiam, quæ relucet in appetitione rei spiritualis facta cum temporali, continet malitiam simoniae, ex num. præced. sed illæ donationes tales sunt, ut ponit casus; ergo. Ita Suarez supra relatus cum Castropal. cit. p. 5. n. 1. & alii.

Dices 1. lex, quæ fundatur in præsumptione, non obligat in casu, quo præsumptio est falsa. Nam præsumptio cedit veritati; sed lex Ecclesiæ, prohibens illas dona-

donationes merè liberales, procedit ex sola præsumptione, quod secum ferant periculum, & speciem mali simoniaci; ergo ubi ea præsumptio falsa est, ea lex non habet locum; sed sæpius contingere potest, quod ea præsumptio in donationibus merè liberalibus falsa sit: ergo. R. majorem sic indefinitè probatam, non videri admittendam. Nam constitutio annullans professionem religiosam, emissam ante completum decimum sextum annum ætatis, fundatur in præsumptione nondum sufficientis maturitatis, & iudicii ante illam ætatem, ad perpetuò se obligandum pro tali statu, ut dicunt multi: & tamen, esto in professio ante illam fuisset sufficiens maturitas, & iudicium ad perpetuò se obligandum pro tali statu, professio non tenet, & sic, in multis aliis. Hinc

387 Respondent alii, disting. ma. lex, quæ fundatur in *præsumptione solius facti*, non obligat, in casu, quo præsumptio falsa est; C. in *præsumptione probabilis periculi*. N. ma. Hinc volunt, legem Ecclesiæ prohibentis ejusmodi donationes, & remunerationes, in certis casibus, non fundari in præsumptione facti, sed probabilis periculi, pactionis simoniacæ, scandali &c. alii dicunt, dari quasdam leges, quæ de certis actibus, propter bonum commune, ad cavendam indecentiam in illis casibus, vel saltem periculum, aut ejus speciem, fictione juris interveniente, quoad effectus juris, disponunt perinde, quam si re ipsa facti essent, ut exposuimus alibi; nec eas, licet in aliquo casu particulari re ipsa non interveniant, ob id deficere, aut cessare. Huc respexisse videtur Cardenas, quando in tractatu ad propositiones ab Innoc. XI. prohibitas, disert. 27. c. 4. a. 1. n. 76. ad object. in n. 386. respondet dicens: *legem fundatam in præsumptione, etiam falsa, non cessare, quando intuitu indecentiæ, nocu- menti, aut alterius gravis inconvenientis, condita est.* Nam commune bonum, in eo casu legislatorem obligat, ad id per leges suas præcavendum; at hinc est ille casus: ergo.

388 Dices 2. ejusmodi donationibus, ex hoc, quod præsumantur fieri animo simoniaco, aut saltem afferant ejus speciem, aut periculum, non convenit definitio simoniacæ; ergo non sunt simoniacæ. R. solum sequi, dictis donationibus non convenire definitionem *simonia ex natura rei talis formaliter*; non autem *talis ex indecentia*, quam affert speciem mali, & periculum, quod regulariter

annexum habet. Alia igitur est definitio simoniacæ *sumpta a solum naturaliter*; alia *sumpta Ecclesiasticè*. In moralibus autem, definitiones rerum, accipiendæ sunt secundum eam rationem, quam important res non tantum ex rei natura, sed etiam ex Ecclesiæ dispositione. Alias *facere peccatum grave*, ac *voluntariè se conicere in proximum morale periculum talis peccati*, non habent eandem moralitatem formalem, seu malitiam ad culpam imputabilem. Simonia autem Ecclesiasticè definita non tantum est voluntas studiosa *emendi in re pro temporali spirituale*; sed etiam, studiosa voluntas, *transiens in æternum opus, qua refert speciem talis mali*. Sic respondere Patrem Suarez tenet Cardenas cit. n. 78. Et quamvis verum sit, quod Ecclesia non possit *mutare naturas rerum*, consequenter, ut *sit simonia, quod simonia non est*; ex hoc tamen duntaxat sequitur, fieri non posse, ut Ecclesiæ constitutione sit *simonia juris naturalis, & divini*, quod in se simonia non est; non autem quod non sit *simonia juris humani seu Ecclesiastici*; alias enim, quæ antecesser non erant naturaliter prohibita propter reverentiam SS. Eucharistiæ (v.g. non sumere Eucharistiæ non jejunum extra casum necessitatis, & plura similia) consequenter ante prohibitionem Ecclesiæ non habebant *malitiam sacrilegii*, nec habent post ejusmodi prohibitionem, quæ sequela nullatenus concedi potest; idem est de omissione adhibendi modicum aquæ pro materia consecrationis; & plurimis rebus, jure humano præceptis, & vetitis, ut patet consideranti.

S. 5.

An qualibet donatio, mere liberalis, titulo simonia, ab Ecclesia sit prohibita?

Cardenas cit. a. 2. n. 81. censet donatio- 389
nes merè liberales, non tantum in *pro-
visionibus beneficiorum*, sed etiam *pro susce-
ptione ordinis*, ab Ecclesia prohiberi tanquam
simoniacas. In prima parte consentiunt ei
plures, ut dicemus n. 390. in secunda vide-
tur, quoad aliquas solum ejusmodi dona-
tiones, pro illo stare Suarez tom. 1. de Re-
lig. l. 4. de simon. c. 49. Secundam autem
partem probat Cardenas 1. ex Trid. sess. 21.
c. 1. de Reform. ibi: *Pro collatione quorum-
cunque ordinum, etiam Clericalis tonsuræ, nec
pro literis dimissoriis, aut testimonialibus, nec
pro sigillo, nec alia quacunque de causa, etiam
sponse*

sponte oblatum, Episcopi, & alii ordinum col-
latores, aut eorum ministri quovis prætextu
accipiant; circa quod decretum CC. ob-
servat, eam donationem quantumvis libe-
ralem, in ministracione, vel suscepcionem
ordinum, prohiberi à Concilio; quia con-
tinet, seu facit *suspicionem simoniae*, nimirum
contractus onerosi (ut temporale detur pro
spirituali) quem sacris ordinibus ipsum
Concilium iudicat *indecentem, & irreveren-*
tem; & ideo prohibet, ut liquet ex proce-
mio, ibi: *quoniam ab Ecclesiastico ordine omnis*
avaritia suspicio abesse debet. Ex quo colligi-
tur talem donationem ob indecentiam, &
irreverentiam annexam, *censeri æquivalen-*
ter contractum onerosum, quo temporali
mensuretur spirituale. Deinde idem Con-
cilium sess. 24. de Reform. c. 18. De his,
qui examinant aspirantes ad beneficium
Parochiale, sic loquitur: *caveant, ne quic-*
quam prorsus, occasione huius examinis, nec
ante nec post, accipiant. Alioquin *simoniae vi-*
rium, tam ipsi, quam alii dantes dicuntur in-
currissè. Ubi not. quod non dicat Conci-
lium, nihil accipiant *pro examine*, sed *occa-*
sione examinis; ubi aperte excludit acce-
ptionem non tantum *pro labore* (quod vi-
detur importare acceptionem onerosam)
sed *omnem*, consequenter etiam merè libe-
ralem *occasione examinis*.

390 Castropalaus autem p. 3. D. 3. p. 5. n. 6.
docet *extra materiam beneficiorum*, nullam
donationem *merè liberalem*, & gratuitam,
in recipiendo sacramento, vel aliis spiritua-
libus, tanquam *simoniacam*, seu ex fine Re-
ligionis, esse ab Ecclesia prohibitam, prohi-
bitione stringente conscientiam, esto con-
cedat in foro externo, ex præsumptione
habendam pro tali. Sententiam suam fir-
mat dissolutione contrariorum textuum,
qui afferri solent, citans pro se P. Suarez
tom. 5. in 3. p. D. 31. sect. 4. n. 23. Less. tr.
2. c. 35. d. 10. n. 61. &c. Ad textum n. 389.
desumptum ex Trid. Sess. 21. c. respondet,
si ea munera *spontè dentur, & non in commu-*
tationem, nullam esse simoniam etiam iure
Ecclesiastico; quia finis, ob quem hæc
omnia prohibet Concilium, non est *simonia*,
sed *affectus avaritiæ*; quem eà prohibitione
caveri vult Tridentinum. Ad alterum ex
eadem sess. 24. c. 18. respondet, ibi nullum
verbum esse, quod prohibeat *donationem li-*
beralem, imò neque illam, quæ daretur in
stipendium. Et quoniam sumus in re tam
gravi, qualis est vitium simoniae, poenis gra-

vissimis subjectum, consequenter odiosa,
quoad fieri potest, mitius interpretandum
est decretum in hoc casu, præsertim, cum
textus (ut patet in margine) se referat ad
alium canonem, in quo *sola receptio pecuniæ*,
propter ordinis examinationem, tanquam
pro ipsius commutatione, & pretio prohi-
betur.

Antequam mentem nostram in hoc 391
puncto dicamus, not. 1. in c. 1. de simonia
expressè prohibitum esse, pro ordinatione,
datione pallii, chartis, vel pastellis ab ordi-
nando, vel ordinato, dari aliquid tempora-
le; quod secundum omnes procedit, *si hoc*
fiat ad exactionem, & non omnino spontè;
ex quo sequitur ab ordinandis, vel ordina-
tis aliquid *commodi appellatione, exigere*,
omnino ab Ecclesia prohibitum esse. Ubi
adverte 1. in textu clarè exprimi *dationem*
pallii, quod confertur Archiepiscopis, de quo
plura vide apud Gonzal. in c. 1. h. t. n. 2. Ad-
verte 2. per *chartas*, seu *traditionem chartarum*,
ibid. intelligi expeditionem literarum ordi-
nationis, quas ordinati à suis ordinatoribus
accipiunt. Adverte 3. Postquam tempori-
bus Gregorii Magni, & antè, & ab ipso etiam,
tot legibus cautum esset, ne aliquid pro or-
dinibus conferendis ab ordinante acciperetur,
fuisse inductam consuetudinem, ut no-
mine pastus, seu pastelli aliquid exigent;
& hanc consuetudinem in eodem c. 1. ex-
primit, ac denuo prohiberi. Et quamvis in
cit. c. 1. sermo sit de ordinatione *Episcopi*,
universim tamen id jam procedere de qua-
vis ordinatione, imò & collatione primæ
tonsuræ, constat ex n. 389. Neque dubium
est, omnem dationem, vel acceptionem
rei, quæ affert temporale commodum, *fac-*
tam ad exactionem, vel petitionem ordina-
ntis, aut Ministrorum ejus, occasione ordina-
tionis, prohibitam esse ab Ecclesia, ut liquet
ex innumeris juris textibus apud Gonzalez
citat.

Dixi *factam ad exactionem, seu petiti-* 392
nem; nam de hoc expressè loquitur cit. c. 1.
de quo supra, & passim in aliis canonibus c. 1.
& seq. 1. q. 1. Difficultas autem est *de do-*
natione merè liberali, an ea reverà prohibita
sit ab Ecclesia, si fiat *occasione sacrorum ordi-*
num sive ab ipsis Ordinantibus, sive ab eo-
rum Ministris? hanc prohibitionem non
negat Castropalaus, ut constat ex ejus re-
sponsonibus, cum concedat in iis decretis
avaritiam in ejusmodi datorum acceptioni-
bus respici, tanquam id, quod specialiter in

iis circumstantiis indignum sit. Id ergo, quod in praesenti negat, est, *cas donationes merè liberales ab Ecclesia prohiberi tanquam simoniacas.*

393 Probabilius tamen videtur, donationes etiam *merè liberales*, occasione ordinum ab ordinandis, vel ordinatis faciendas, vel factas, ordinanti aut ejus Ministris, *titulo simonia* prohibitas esse ab Ecclesia. Et 1. per textum Tridentini de quo n. 389. prohiberi tales donationes aperte constat, ibi: *etiam spontè oblatum*; deinde textus ejusdem Concilii in n. 591. dum ait. (*nec quicquam occasione hujus examinis*) omne datum, & acceptum excludit; igitur etiam datum, & acceptum *titulo merè gratuito*, cum de dato, & accepto *indefinitè* loquatur, & quidem in re concernente materiam Religionis, quæ omnem turpem quæstum, imo, & speciem ejus excludit. Nec obstat, quod pro causa prohibendi allegetur *avaritia*, non *simonia*, nam hoc ipso talis *avaritia* in ejusmodi circumstantiis (ubi in collatione, vel occasione ordinum datur temporale, datione, & receptione, quam Concilium vocat *indecentem*, & *irreverentem* etiam *sacris ordinibus*, ut constat ex n. 389.) denotat *speciem mali simoniaci, seu simoniace pravitati faventem*. Cum enim ea datio, & acceptio reverè perquam frequenter fiat turpis lucri gratiâ, & ex hoc satis clarè referat speciem animi simoniaci, hoc est ejusdam *compensationis*, saltem *æquivalenter talis*, consequenter *quasi contractus non gratuiti*; vix enim unquam nisi temporale commodum speraretur, aut quareretur, fierent illa, & ista (nimirum collatio spiritualium, saltem eo modo, quo fiunt) nisi fiat textui violentia, explicari debere non poterit, nisi prout notat ipsum Tridentinum in n. 389. in fine, prohiberi scilicet. *propter vitium simonia, ceteroquin incurradum.*

394 Hinc quando dicitur, *quod prohibetur titulo avaritiæ, non prohibetur ab Ecclesia titulo simonia*, distinguendum est, quod prohibetur titulo avaritiæ (in quantum non explicat *specialem indecentiam, ac irreverentiam, quæ fit sacramento Ordinis* in donatione rei temporalis occasione spiritualium) non prohibetur ab Ecclesia titulo simonia C. secus, N. at, *etiam spontè oblatum, occasione ordinum, accipere*, prohibetur ab Ecclesia *titulo avaritiæ*, non utcunque, sed *in quantum explicat specialem indecentiam, ac irreverentiam sacramento Ordinis*, quæ fit etiam

sponte oblato temporali pro, vel occasione illius sacramenti, ut constat ex n. 389. ergo. Et ex hoc patet ad rationem in contrarium. n. 390. Ad alteram ibidem (qua dicitur cit. loco *non esse verbum in eo decreto de donatione merè liberali*) similiter distinguitur: non est ullum verbum *explicitè, vel implicitè, vel etiam illativè*. N. *explicitè*, trans. Nam ut ex eo textu rectè inferatur, datam inibi prohibitionem loqui de donatione etiam *merè liberali*, sufficit ibidem indefinitè prohiberi, *quidquid datur vel accipitur occasione ordinum* collatorum, vel conferendorum, & receptorum, vel recipiendorum, etiam sponte oblatum; at sic est ex n. 389. ergo.

Præter hæc not. 1. etiam donationes 395 merè liberales, in materia beneficiorum, tanquam simoniacas, vel pravitati simoniacæ faventes, ab Ecclesia prohibitas esse, ut dicemus à n. 397. Not. 2. prædictam prohibitionem de donatione merè liberali occasione ordinum, extendi etiam *ad Ministros Ordinantium*; quod tamen intelligendum venit juxta dicenda n. 534. Not. 3. cum diximus prohiberi omnem donationem occasione Ordinum exactam, vel petitam debere intelligi secundum n. 338. Ex dictis tandem concluditur, omnem dationem temporalium, *occasione Ordinum*, non tantum onerosam, sed etiam merè liberalem, jure Ecclesiastico interdictam esse titulo simoniæ, non tantum ordinatis, & ordinantibus, sed etiam horum Ministris.

§. 6.

An Simonia juris tantum Ecclesiastici sit verè, ac propriè Simonia?

Dationem, & acceptionem tempora- 396 lium pro spiritualibus, vel occasione illorum, solo jure Ecclesiastico prohibitam, esse verè, ac propriè simoniam, affirmat Suarez de Relig. tom. 1. l. 4. c. 7. & c. 29. propterea, quia illi convenit definitio simoniæ; negat Layman L. 4. tr. 10. c. ult. n. 66. Tannerus tom. 3. D. 5. de Relig. q. 8. dub. 2. n. 30. quia reverè in dato casu non intervenit *commutatio rei spiritualis pro temporali*: prohibetur tamen ab Ecclesia, tanquam simonia, nimirum ob reverentiam rebus spiritualibus, & ad hæc pertinentibus debitam, ratione cujus reducuntur ad simoniæ pravitatem. Ita Pirhing de simon. n. 6. sed

sed ad horum rationem facile respondetur, dicendo secundum dicta n. 388. ad simoniam, cui verè conveniat ejus definitio, sufficere, quod ea datio, vel acceptio temporalium *in*, vel occasione spiritualium continent commutationem, & pretium *aequivallenter tale*; sed hoc verificatur in omni ejusmodi datione, & acceptione per Ecclesiam prohibita, ut ostensum est in praecedentibus, praesertim n. cit. ergo.

Cœterum rectè dici potest 1. illas dationes, & acceptiones rerum temporalium, seu pretio aestimabilium, quæ fiunt *in*, vel occasione spiritualium, aut annexorum (quæ prohibita sunt jure tantum Ecclesiastico) non esse simoniam verè, ac propriè ex natura rei, seu ex se, & secluso omni jure humano; esse tamen verè, ac propriè simoniam, quoad malitiam ad culpam imputabilem, & in quantum ejusmodi actus subjiuntur poenis in simoniacos jure humano constitutis ab Ecclesia. Neque novum est, aliquem actum ex natura rei, & ex se non malum, evadere formaliter malum, & ad culpam imputabilem, si fiat liberè à sciente, illum esse prohibitum lege solius Ecclesiae ex fine certæ virtutis, ut passim tradunt Theologi in tract. de actibus humanis, & patet ex plurimis legibus jure solùm Ecclesiastico inductis, de jejunio, horis canonicis, audiendo sacro &c. Cum ergo rebus sacris, & spiritualibus magna fiat irreverentia per *appretiationem seu commutationem earum, vel formaliter, vel æquivallenter talem cum temporalibus*, atque adeo talis commutatio habeat specialem malitiam, nequit non illam contrahere actus liberè factus à sciente prohibitionem Ecclesiae titulo reverentiae specialis in hoc debita spiritualibus.

397 Cum autem certum sit, pro dispensationibus matrimonialibus, & aliis; item pro collationibus beneficiorum; propter uniones Ecclesiarum, & similia, exigi à Curia Romana annatas, quinquennia, & similes quandoque valde amplas pecunias; multis hæc dubitatio movetur, qualiter hæc fieri possint sine simonia? Sed respondet Prosper Fagnanus mox citandus, in Curia Romana non committi simoniam in his, quæ simoniaca, seu mala sunt, quia prohibita tanquam simoniaca, seu quando simonia est juris tantum Ecclesiastici, si fiant sciente, & auctorizante Pontifice; secus in his, quæ sunt prohibita, quia mala, seu quæ continent simoniam juris naturalis, & divini; quia in

jure Ecclesiastico dispensare potest Pontifex; ita ille in c. *Cum pridem*, de pactis à n. 63. & in c. *Præterea*, ne Prælati vices suas à n. 97. Hoc verum judico, quando non exceditur quantitas pretii, ad quam se extendit dispensatio, non autem si plus exigitur, quàm dispensatio Papæ concedat.

ARTICULUS III.

De Simonia, quæ committitur in venditione rerum spiritualium in particulari.

Supponendum, nos hîc loqui de venditione, vel emptione rerum spiritualium, quales sunt sacramenta, res consecrata, benedicta, vel aliqua ratione spiritualibus, naturâ suâ, institutione, vel Ecclesiae ordinatione ad finem supernaturalem, ac animæ salutem ordinatæ, sumendo emptionem, & venditionem pro quolibet contractu, seu quasi contractu, non gratuito saltem æquivallenter, & favente simoniacæ pravitati, in quantum subjiuntur poenis ab Ecclesia in simoniacos statutis. Hinc

Quæstio est 1. An, & qualem simoniam committat emens, & vendens sacramenta? R. vendere Eucharistiam, seu hostiam consecratam, quæ talem, esse simoniam juris divini, & naturalis, seu intrinsicè malam. c. *nullus Episcopus*. 1. q. 1. quod intellige non tantum si vendantur species consecrata; sed etiam actus consecrandi, vel ipsum signum sacramentale, & significatum. Ratio est ex dictis, quia verè est imitator simoniaca fraudis, ut dicitur cit. c. *nullus*. Et hoc procedit etiam de aliis sacramentis à Christo institutis, eorumque collationibus, ut dicitur in c. *Cum in Ecclesia*. 9. h. t. ubi dicitur *strictius prohibetur dare, vel accipere aliquod pretium exactum, pro personis Ecclesiasticis deducendis in sedem, vel sacerdotibus instituendis, aut sepeliendis mortuis, seu benedicendis nubentibus, seu aliis sacramentis conferendis, seu collatis*; & additur: si quis autem contra hoc venire præsumperit; *portionem cum Giezi se noverit habiturum*, ubi notat Gloss. V. *Giezi* hunc primò in veteri testamento simoniam invenisse, ac propterea leprâ percussus 1. q. 1. c. *Qui studet*; & c. *Citò turpem*. In particulari autem de sacramento ordinis idem procedere constat. 1. ex dictis. & 1. q. 1. c. *quicumq;* 2. c. *quisquis* 5. c. *si quis*. 8. & seq. de Sacramento Baptismi. 1. q. 1. c. *Baptizandis* 99. c. *Placuit* 102. & 103. item